

Statistisch overzicht van het politieke jaar 1988

door Mieke VERMINCK,

Assistente aan de Afdeling Politologie
van de Katholieke Universiteit te Leuven.

1. Politieke instellingen

1.1. Samenstelling van de politieke instellingen volgens politieke fractie en taal¹

1.1.1. Kamer van Volksvertegenwoordigers

Fracties	Nederlandstalige leden	Franstalige leden	Totaal
CVP	43		} 61
PSC		18	
SP	32		} 72
PS		40	
PVV	25		} 48
PRL		23	
VU	16		16
Agalev	6		
Ecolo		3	9
FDF		3	3
Vlaams Blok	2		2
Onafhankelijke		1	1
Totaal	124	88	212

1.1.2. Circulatie van de volksvertegenwoordigers

Gedurende de Buitengewone Zitting 1988 zijn er drie kamerleden vervangen. De nieuwe kamerleden zijn: André Antoine, opvolger van Gérard Deprez, ontslagnemend, PSC (5 januari 1988).

Albert Gilles, opvolger van Roger Bastin, ontslagnemend, PS (5 januari 1988).

Paul-Henry Gendebien, opvolger van Georges Flagothier, verkozen tot provinciaal senator door de provincieraad van Luik, PSC (5 januari 1988).

(1) Deze gegevens hebben betrekking op de Buitengewone Zitting 1988 van 5 januari 1988 tot 10 oktober 1988.

1.1.3. *Senaat*¹

Fracties	Nederlandstalige leden	Franstalige leden	Totaal
CVP	39		} 55
PSC		16	
SP	29		} 65
PS		36	
PVV	18		} 39
PRL		21	
VU	13		13
Agalev	5		
Ecolo		3	8
FDF		2	2
Vlaams Blok	1		1
Totaal	105	78	183

(1) Tijdens de Buitengewone Zitting 1988 werd geen enkele senator vervangen.

1.1.4. *Vlaamse Raad*

Fracties	Aantal
CVP	65
SP	49
PVV	36
VU	24
Agalev	9
Vlaams Blok	3
Totaal	186

1.1.5. *Waalse Gewestraad*

Fracties	Aantal
PSC	25
PS	51
PRL	25
Ecolo	2
FDF	1
Totaal	104

1.1.6. *Franse Gemeenschapsraad*

Fracties	Aantal
PSC	27
PS	60
PRL	35
FDF	4
Ecolo	5
Onafhankelijke	1
Totaal	132

1.1.7. Raad van de Duitstalige Gemeenschap¹

Fracties	Aantal
CSP	10
PDB	5
PFF	5
SP	3
Ecolo	1
SEP	1
Totaal	25

(1) Deze aantallen hebben betrekking op de Gewone Zitting 1987-88, zowel als op de Gewone Zitting 1988-89, vermits de Raad rechtstreeks wordt verkozen.

1.1.8. Regering

Fracties	Martens VII ¹			Martens VIII ²		
	Ministers	Staatssecretarissen	Totaal	Ministers	Staatssecretarissen	Totaal
PVV	3	3	6			
PRL	4	2	6			
CVP	5	5	10	5	3	8
PSC	3	3	6	3	2	5
SP				3	4	7
PS				6	3	9
VU				2	1	3
Totaal	15	13	28	19	13	32

(1) Ontslag regering Martens VII : KB 9 mei 1988, B.S. 10 mei 1988.

(2) Benoeming regering Martens VIII : KB 9 mei 1988, B.S. 10 mei 1988.

1.1.9. Regeringswijzigingen

Op 3 februari biedt G. Lutgen zijn ontslag aan als staatssecretaris voor Modernisering en Informatisering van de Openbare Diensten. De Eerste Minister W. Martens wordt voortaan met deze functie belast.

Op 18 september biedt H. Van Rompuy zijn ontslag aan als staatssecretaris voor Financiën en als staatssecretaris voor de Kleine en Middelgrote Ondernemingen. Als staatssecretaris voor Financiën wordt hij opgevolgd door W. Demeester-De Meyer. Als staatssecretaris voor de Kleine en Middelgrote Ondernemingen wordt hij opgevolgd door J. Dupré (op 18 oktober).

Op 18 oktober biedt L. Van den Bossche zijn ontslag aan als staatssecretaris voor Onderwijs. Hij wordt opgevolgd door P. Chevalier. Tevens op 18 oktober biedt N. De Batselier zijn ontslag aan als staatssecretaris voor Institutionele Hervormingen. Hij wordt opgevolgd door J. Dupré.

1.1.10. *Gemiddelde regeringservaring*

	Continue regeringservaring (in dagen)	Cumulatieve regeringservaring (in dagen)
1 januari 1988	1725	2202
3 februari 1988 ¹	1794	2289
9 mei 1988 ²	1890/684	2385/1002
18 september 1988 ³	812	1158
18 oktober 1984 ⁴	832	1177
31 december 1988	906	1251

(1) Ontslag G. Lutgen.

(2) Ontslag regering Martens VII - Benoeming regering Martens VIII.

(3) W. Demeester-De Meyer volgt H. Van Rompuy op als staatssecretaris voor Financiën.

(4) J. Dupré volgt H. Van Rompuy op als staatssecretaris voor de Kleine en Middelgrote Ondernemingen en N. De Batselier als staatssecretaris voor Institutionele Hervormingen ; P. Chevalier volgt L. Van den Bossche op als staatssecretaris voor Onderwijs.

1.2. *Verloop van het wetgevend werk tijdens de gewone zitting 1987-1988 en tijdens de Buitengewone Zitting 1988*1.2.1. *Kamer*

	GZ 1987-1988		BZ 1988	
1. Openbare vergaderingen				
Zittingsdagen	4		29	
Aantal plenaire vergaderingen	6		46	
- voormiddag	2		11	
- namiddag + avond	4		35	
2. Wetgevende werkzaamheden				
a) Wetsontwerpen				
Ingediend	7		56	
Door de Senaat overgezonden	2		40	
Door de Senaat geamendeerd	-		3	
Totaal ontvangen		9		99
Aangenomen	5		43	
Verworpen	-		-	
Ingetrokken	-		-	
Totaal onderzochte teksten		5		43
In behandeling		4		56
b) Wetsvoorstellen				
Ingediend	19		476	
Aangenomen	1		9	
Verworpen	-		3	
Ingetrokken of vervallen	1		16	

	GZ 1987-1988		BZ 1988	
Totaal onderzochte teksten		1		28
In behandeling		17		448
3. Controlewerkzaamheden				
a) Interpellaties				
Ingediend	7		36	
Besproken	15		33	
Ingetrokken	1		-	
Ingediende moties	2		13	
b) Vragen				
Schriftelijke vragen	107		1796	
Mondelinge vragen	-		56	
Dringende vragen	-		-	
Uitleg	-		20	
4. Werkzaamheden van de commissies				
a) Vaste commissies				
Aantal	15		15	
Aantal vergaderingen	8		105	
b) Bijzondere commissies				
Aantal	15		15	
Aantal vergaderingen	4		112	

Bron: *Parlementaire Handelingen*.1.2.2. *Senaat*

	GZ 1987-88		BZ 1988	
1. Openbare vergaderingen				
Zittingsdagen	8		31	
Aantal plenaire vergaderingen	12		62	
- voormiddag	5		19	
- namiddag	7		31	
- avond	-		12	
2. Wetgevende werkzaamheden				
a) Wetsontwerpen				
Ingediend	4		19	
Door de Kamer overgezonden	1		28	
Door de Kamer geamendeerd	-		-	
Totaal ontvangen		5		47
Aangenomen	5		52	
Verworpen	-		-	
Ingetrokken	-		-	
Totaal onderzochte teksten		5		52

	GZ 1987-88		BZ 1988	
b) Wetsvoorstellen				
Ingediend	24		370	
Aangenomen	-		2	
Verworpen	-		-	
Ingetrokken	-		6	
Totaal onderzochte teksten		-		2
3. Controlewerkzaamheden				
a) Interpellaties				
Ingediend	13		18	
Besproken	1		17	
Ingetrokken	-		-	
Vervallen	12		-	
Moties	-		1	
b) Vragen				
Schriftelijke vragen	227		1266	
Mondelinge vragen	9		30	
4. Aantal commissievergaderingen	22		126	

Bron: Senaat, Dienst Tabellen.

1.3. Wetten gestemd, bekrachtigd en afgekondigd, verdeeld volgens initiatiefnemer

1.3.1. Wetten gestemd, bekrachtigd en afgekondigd tijdens de parlementaire zittingen van 1982-1983 tot en met 1988 (bijzondere zitting), verdeeld volgens initiatief¹

Zitting	Regerings-initiatief		Parlementair initiatief				Totaal
	N	%	Kamer	Senaat	Totaal		N
			N	N	N	%	
1982-1983	145	89,5	12	5	17	10,5	162
1983-1984	163	95,3	5	3	8	4,7	171
1984-1985	115	74,7	22	17	39	25,3	154
1985-1986	59	83,1	8	4	12	16,9	71
1986-1987	115	86,5	12	6	18	13,5	133
1987-1988	25	92,6	1	1	2	7,4	27
BZ. 1988	48	96,0	2	-	2	4,0	50
1968-1988	3018	87,7			425	12,3	3443

(1) Voor de gegevens van 1968 tot en met 1981-1982, zie: M. Verminck, Statistisch overzicht van het politieke jaar 1987. In: *Res Publica*, 1988, nr. 2-3, blz. 240.

1.3.2. *Materiële¹ wetten gestemd, bekrachtigd en afgekondigd tijdens de parlementaire zittingen van 1982-1983 tot en met 1988 (bijzondere zitting), verdeeld volgens initiatiefnemer²*

Zittijd	Regeringsinitiatief		Parlementair initiatief		Totaal
	N	%	N	%	N
1982-1983	44	72,1	17	27,9	61
1983-1984	59	88,1	8	11,9	67
1984-1985	45	53,6	39	46,4	84
1985-1986	19	61,3	12	38,7	31
1986-1987	58	76,3	18	23,7	76
1987-1988	4	66,7	2	33,3	6
BZ 1988	10	83,3	2	16,7	12
1968-1988	1250	74,7	423	25,3	1673

(1) Materiële wetten zijn de formele wetten zonder de begrotingen, de goedkeuringen van internationale akten, de verklaringen tot herziening van de Grondwet en de vaststellingen van de legersterkte.

(2) Voor de gegevens van 1968 tot en met 1981-1982, zie: M. Verminck, Statistisch overzicht van het politieke jaar 1987. In: Res Publica, 1988, nr. 2-3, blz. 241.

Bron: *Parlementaire handelingen*

1.4. *Personeelssterkte in de overheidssector*

Sector	Personeelssterkte op 30 juni 1987	Personeelssterkte op 30 juni 1988
1. Ministeries en wetenschappelijke inrichtingen van de Staat		
Eerste minister	514	524
Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt	2.680	2.620
Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelings-samenwerking	3.498	3.481
Financiën	35.766	34.831
Justitie	6.886	6.871
Economische Zaken	3.169	3.101
Landbouw	1.745	1.665
Middenstand	349	337
Verkeerswezen	2.309	2.411
Onderwijs-Nederlandstalig regime	2.136	2.173
Onderwijs-Franstalig regime	1.442	1.570
Tewerkstelling en Arbeid	1.634	1.578
Sociale Voorzorg	735	742
Volksgezondheid en Leefmilieu	1.537	1.477
Openbare Werken	7.982	7.631
Landsverdediging	7.001	7.092
Brussels Gewest	174	180
Totaal	79.557	78.284

Sector	Personeelssterkte op 30 juni 1987	Personeelssterkte op 30 juni 1988
2. Bijzondere korpsen		
Rechterlijke orde	8.829	9.033
Raad van State	237	238
Provinciegouverneurs, arrondissementscommissarissen, enz...	322	325
Onderwijs	265.355	266.334
Leger	60.900	59.786
Rijkswacht	16.185	16.029
Totaal	351.828	351.745
3. Gemeenschappen en Gewesten		
Ministeries	7.225	7.695
Instellingen van openbaar nut	10.633	10.607
Totaal	17.858	18.302
4. Plaatselijke machten		
Gemeenten	91.911	92.168
Agglomeraties van gemeenten	2.236	2.251
Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn	59.554	59.611
Intercommunales	15.931	16.215
Provincies	14.720	14.972
Totaal	184.352	185.217
5. Instellingen van Openbaar Nut	170.572	169.423
6. Wetgevende Macht	1.520	1.599
Algemeen totaal	805.687	804.570

Bron: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt. *Overzicht van de personeelssterkte in de overheidssector. Toestand op 30 juni 1987; Ibid. Toestand op 30 juni 1988.*

2. Beleid

2.1. Publieke financiën

2.1.1. *Ontwerp van begroting voor de ontvangsten en de uitgaven van het Rijk in 1988 (in miljarden Bfr)*

A. Ontvangsten		
– Lopende ontvangsten		1.479,5
– Kapitaalontvangsten		11,6
Totaal		1.491,1
B. Uitgaven		
– Lopende uitgaven		1.725,6
– Kapitaaluitgaven		166,8
Totaal		1.892,4
C. Saldo		
– Saldo van de lopende verrichtingen		– 246,1
– Saldo van de kapitaalverrichtingen		– 155,2
Netto saldo		– 401,3
D. Saldo van de schatkistverrichtingen		– 3,7
E. Netto te financieren saldo		– 405,0
F. Aflossingen van de Rijksschuld		138,3
G. Bruto te financieren saldo		– 543,3

2.1.2. *Raming van de ontvangsten en de uitgaven van de verschillende ministeries in 1988 (in miljoenen Bfr.)*

	Lopende ontvangsten	Kapitaalontvangsten	Totaal	Lopende uitgaven	Kapitaaluitgaven	Totaal
Eerste minister	44,4	2,0	46,4	a) 1.363,7	a) 1.139,5 b) 6.667,4 c) 11.002,9	a) 2.503,2 b) 6.667,4 c) 11.002,9
Justitie	748,9	–	748,9	a) 22.989,0	a) 430,0	a) 23.419,0
Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt	329,5		329,5	a) 83.933,8	a) 329,4 b) 174,7 c) 192,5	a) 84.263,2 b) 174,7 c) 192,5
Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking	295,3		295,3	a) 10.532,8 b) 125,2 c) 8.247,2	a) 6.701,1 b) 543,5 c) 759,0	a) 17.233,9 b) 668,7 c) 9.006,2
Financiën	1.470.880,9	4.833,3	1.475.714,2	a) 34.128,0	a) 7.053,7 b) 15,4 c) 15,4	a) 41.181,7 b) 15,4 c) 15,4

	Lopende ontvangsten	Kapitaal ontvangsten	Totaal	Lopende uitgaven	Kapitaal-uitgaven	Totaal
Landsverdediging	142,1		142,1	a) 78.672,4 b) 19.910,9 c) 37.394,4	a) 273,2 b) 4.243,4 c) 4.574,3	a) 78.945,6 b) 24.154,3 c) 41.968,7
Landbouw	19,5	48,6	68,1	a) 9.930,6	a) 675,2 b) 168,5 c) 315,4	a) 10.605,8 b) 168,5 c) 315,4
Economische Zaken	390,0	12,0	402,0	a) 40.125,5	a) 6.024,6 b) 442,6 c) 214,9	a) 46.150,1 b) 442,6 c) 214,9
Verkeerswezen	2.863,1	106,0	2.969,1	a) 74.791,1	a) 5.642,1 b) 18.901,7 c) 13.117,6	a) 80.433,2 b) 18.901,7 c) 13.117,6
Posten, Telegrafie en Tele- fonie	8.855,9		8.855,9	a) 15.091,8	a) 1,0 b) 55,0	a) 15.092,8 b) 55,0
Openbare Werken	162,0		162,0	a) 74.874,5 b) 36,0 c) 41,0	a) 10.250,5 b) 30.136,0 c) 38.420,0	a) 85.125,0 b) 30.172,0 c) 38.461,0
Pensioenen				a) 194.578,3		a) 194.578,3
Middenstand				a) 5.678,5	a) 1.206,4	a) 6.884,9
Tewerkstelling en Arbeid	80,3		80,3	a) 40.297,2	a) 22,0	a) 40.319,2
Sociale Voorzorg	31,0		31,0	a) 161.082,4	a) 2.231,1	a) 163.313,5
Onderwijs-Nederlandstalig regi- me	93,8		93,8	a) 151.649,6	a) 579,8 b) 243,7 c) 183,7	a) 152.229,4 b) 243,7 c) 183,7
Onderwijs-Franstalig regime	75,2		75,2	a) 118.283,0	a) 423,6 b) 907,0	a) 118.705,6 b) 907,0
Volksgesondheid en Gezin	107,4		107,4	a) 41.163,7	a) 1.696,2 b) 996,6 c) 1.329,5	a) 42.859,9 b) 996,6 c) 1.329,5

a) Niet-gesplitste kredieten.

b) Ordonnanceringskredieten.

c) Vastleggingskredieten.

2.1.3. *Begroting van de Vlaamse Gemeenschap (in miljoenen Bfr.)*

A. Ontvangsten

1. Dotaties

a) Wettelijke dotaties	72.678,0
b) Aanvullende dotaties	1.793,6
c) Bijkomende dotaties	481,3
Totaal	74.952,9

2. Ristorno's

a) Gemeenschapsaangelegenheden	6.798,4
b) Gewestelijke aangelegenheden	8.799,6
Totaal	15.598,0

3. Successierechten 918,2

4. Eigen ontvangsten 850,0

Algemeen totaal 92.319,1

B. Uitgaven

1. Gemeenschappelijke uitgaven 5.650,4

2. Uitgaven inzake
gemeenschapsaangelegenheden 47.525,4

3. Uitgaven inzake gewestelijke
aangelegenheden 40.407,8

Algemeen totaal 93.583,6

2.1.4. *Begroting van het Waalse Gewest (in miljoenen Bfr.)*

A. Ontvangsten

1. Dotaties	
a) Wettelijke dotaties	24.073,7
b) Aanvullende dotaties	677,1
c) Bijkomende dotaties	359,0
Totaal	25.109,8
2. Belastingristorno's	2.851,3
3. Successierechten	133,1
4. Eigen middelen	1.231,1
5. Diverse opbrengsten	296,1
Algemeen totaal	29.621,6

B. Uitgaven

1. Deel Ministerie van het Waals Gewest	
a) Niet-gesplitste kredieten	18.767,0
b) Vastleggingskredieten	22.105,8
c) Ordonnanceringskredieten	11.886,3
2. Deel dotatie	114,7

2.1.5. *Begroting van de Franse Gemeenschap (in miljoenen Bfr)*

A. Ontvangsten

1. Dotaties	
a) Wettelijke dotaties	32.723,2
b) Dotatie betreffende de betaling van de saldi van de vorige jaren	657,1
Totaal	33.380,3
2. Ristorno's	3.874,6
3. Diverse opbrengsten	60,0
Algemeen totaal	37.314,9

B. Uitgaven

1. Niet gesplitste kredieten	33.450,9
2. Vastleggingskredieten	1.864,9
3. Ordonnanceringskredieten	1.558,8

2.2. Economie

2.2.1. Evolutie van het Bruto Nationaal Produkt

	BNP tegen marktprijs in werkelijke prijzen		BNP tegen marktprijs in constante prijzen (in prijzen 1980)	
	Absolute cijfers (in miljarden Bfr)	Groeipercentage	Absolute cijfers (in miljarden Bfr)	Groeipercentage
1983	4.175,9	6,0	3.498,5	0,2
1984	4.494,8	7,6	3.581,6	2,4
1985	4.796,5	6,7	3.610,0	0,8
1986	5.071,9	5,7	3.690,0	2,2
1987	5.292,8	4,4	3.779,1	2,4

Bron : NIS, *Statistisch Tijdschrift*.

2.2.2. Conjunctuurindicator van de Nationale Bank (Basis : juli 1974 - juni 1981 = 100)

	Gezamenlijke curve
1983	102,3
1984	109,6
1985	111,3
1986	108,4
1987	110,9
1988 januari	117,1
februari	117,9
maart	121,7
april	120,2
mei	121,3
juni	120,8
juli	119,3
augustus	122,7
september	122,4
oktober	120,0
november	126,8
december	125,8

Bron : NBB.

2.2.3. Indexcijfers van de industriële produktie

a) Bruto indexcijfers van de nationale industriële produktie - algemene indexcijfers (Basis 1980 = 100)

	Exclusief bouwnijverheid	Inclusief bouwnijverheid
1983	99,3	90,8
1984	101,7	90,2
1985	104,3	90,8
1986	105,1	91,5
1987	107,4	92,9
1988 januari	108,3	94,3
februari	108,5	94,8
maart	108,9	95,3
april	109,4	95,8
mei	109,6	95,9
juni	109,9	96,2
juli	110,5	96,5
augustus	110,8	96,9
september	111,3	97,2
oktober	111,7	97,5
november	112,4	98,2
december	112,8	98,8

Bron: NIS, *Industriële Statistieken*.

b) Bruto indexcijfers van de regionale industriële produktie - algemene indexcijfers (Basis 1980 = 100)

	Vlaams Gewest (-arrondissement Halle-Vilvoorde)		Waals Gewest		Brussels Gewest (+ arrondissement Halle-Vilvoorde)	
	Exclusief bouwnijverheid	Inclusief bouwnijverheid	Exclusief bouwnijverheid	Inclusief bouwnijverheid	Exclusief bouwnijverheid	Inclusief bouwnijverheid
1983	106,6	97,8	88,9	83,3	88,1	76,8
1984	107,0	95,8	95,7	84,7	90,4	78,0
1985	111,3	98,0	93,8	82,8	88,5	71,4
1986	112,9	99,5	91,0	79,5	95,4	79,6
1987	115,0	100,3	92,9	82,2	93,4	75,0
1988 januari	118,7	102,7	97,1	80,9	101,2	81,8
februari	123,1	106,2	93,8	78,1	105,1	85,0
maart	134,7	117,9	101,9	86,2	113,2	92,6
april	118,8	107,8	102,4	91,1	103,3	87,1
mei	117,0	105,5	97,6	87,7	101,8	85,6
juni	131,0	119,8	105,1	96,2	114,1	98,0
juli	92,8	76,3	80,7	62,4	67,5	49,5
augustus	114,6	105,3	97,8	89,4	96,0	85,8
september	134,7	121,7	104,7	98,1	113,1	98,3
oktober	128,6	115,3	104,7	95,7	110,0	93,5
november	129,0	115,5	102,5	92,4	108,7	92,1
december	118,9	102,9	96,8	83,1	96,4	79,0

Bron: NIS, *Weekbericht*.

2.2.4. *Indexcijfers van de consumptieprijsen*

	Algemeen indexcijfer	Levensmid- delen	Andere pro- dukten dan levensmid- delen	Diensten	Huur
Basis : juli 1984 - juni 1975 = 100					
1983	179,35	166,93	177,47	192,09	188,85
Basis : 1981 = 100					
1984	123,84	127,50	124,39	120,19	123,95
1985	129,87	131,88	131,52	125,82	130,09
1986	131,56	134,44	129,00	132,38	134,96
1987	133,60	133,90	130,43	136,52	140,85
1988 januari	133,68	133,23	130,60	136,42	143,57
februari	134,06	133,52	130,85	137,02	144,16
maart	134,11	133,82	130,79	136,96	144,52
april	134,71	134,14	131,10	138,23	145,00
mei	134,84	133,69	131,50	138,29	145,76
juni	135,07	133,38	131,86	138,72	145,99
juli	135,48	133,34	132,28	139,54	146,18
augustus	135,77	133,56	132,44	140,11	146,29
september	135,92	133,84	132,68	140,02	146,40
oktober	135,96	134,43	132,86	139,35	146,86
november	135,87	134,60	132,80	138,87	147,40
december	126,36	135,05	133,13	139,59	148,02

Bron : NIS, *Statistisch Tijdschrift*.2.3. *Tewerkstelling en werkloosheid*2.3.1. *Tewerkgestelden in de primaire, secundaire en tertiaire sector¹*

	Primaire sector	Secundaire sec- tor	Tertiaire sector	Hertewerk- stellings- programma's ²
1983	106.065	1.106.098	2.421.485	74.865
1984	106.085	1.083.094	2.445.532	69.688
1985	104.952	1.069.234	2.488.102	112.729
1986	103.195	1.058.022	2.536.720	126.678
1987	100.384	1.039.533	2.571.795	114.542

(1) Cijfers voor 1988 zijn nog niet beschikbaar.

(2) Hierin zijn o.a. begrepen : het Bijzonder Tijdelijk Kader, het Derde Arbeidscircuit, de Tewerkgestelde werklozen en de jongerenstages. Deze categorie is enkel pro memorie toegevoegd, vermits de gegevens in de drie sectoren zijn opgenomen.

Bron : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

2.3.2. Ontwikkeling van de bruto-uurlonen in de nijverheid (Basis : oktober 1980 = 100)¹

1983	119,1	1988 januari	134,0
1984	125,4	april	135,9
1985	129,1	juli	135,9
1986	131,2	oktober	137,2
1987	133,1		

(1) Deze cijfers zijn de resultaten van de beperkte driemaandelijkse enquête naar de ontwikkeling van de verdiende bruto-uurlonen van de mannelijke meerderjarige arbeiders in de nijverheid.

Bron : NIS, *Weekbericht*.

2.3.3. Evolutie van het absoluut aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen¹

	Rijk	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Gewest
1983	504.962	285.144	164.949	54.869
1984	512.400	285.157	173.876	53.367
1985	477.464	252.438	170.938	53.878
1986	442.348	225.124	167.004	50.220
1987	434.714	219.133	170.268	45.313
1988 januari	432.331	218.951	168.888	44.492
februari	427.666	215.622	167.339	44.705
maart	419.055	208.047	166.378	44.630
april	406.742	198.223	163.827	44.692
mei	395.052	190.126	161.224	43.702
juni	385.731	185.814	156.745	43.172
juli	402.166	196.822	161.095	44.249
augustus	394.776	189.476	161.473	43.827
september	381.436	180.865	158.047	42.524
oktober	377.109	180.660	154.542	41.907
november	373.530	178.492	153.877	41.161
december	378.771	182.154	154.411	42.206

(1) Absoluut aantal uitkeringsgerechtigde volledig werkloze, met uitsluiting van de oudere uitkeringsgerechtigde volledig werklozen, die nog werkloosheidsuitkeringen ontvangen, maar die op hun aanvraag, niet meer als werkzoekende zijn ingeschreven.

Bron : NIS, *Statistisch Tijdschrift*

1. Legitimiteitsindicatoren

3.1. Publieke opinie

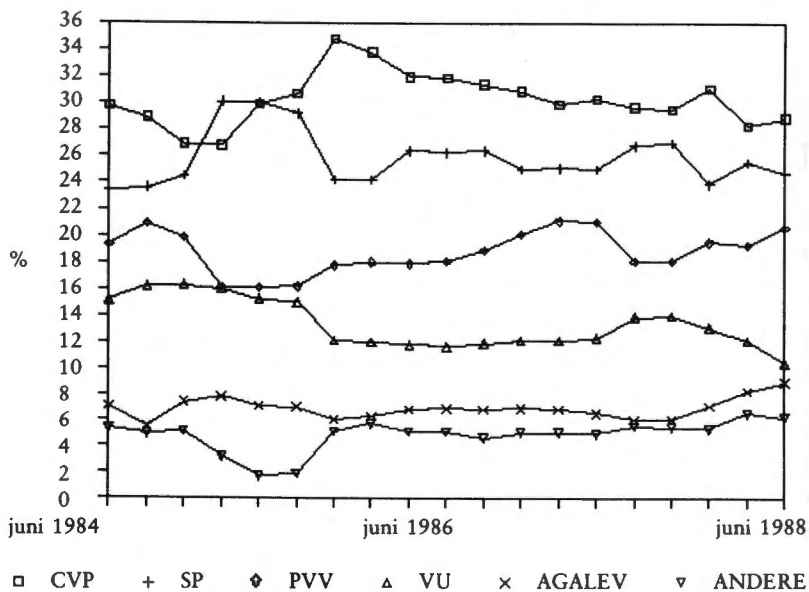
3.1.1. Stemintenties volgens de opiniepeilingen²

a) Vlaanderen

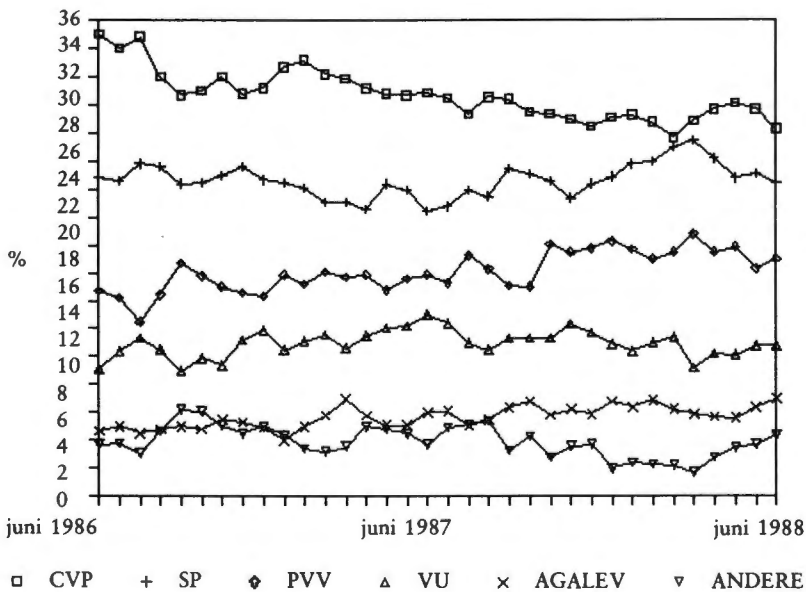
Peilingen/Verkiezing	CVP	SP	PVV	VU	Agalev	Andere
MARKETING UNIT						
September 1987	30,3	25,0	21,0	12,3	6,5	4,9
Oktober 1987	29,7	26,8	18,1	13,9	6,0	5,5
November 1987	29,5	27,0	18,1	14,0	6,0	5,4
<i>Parlementsverkiezingen</i>	31,4	24,2	18,5	12,9	7,3	5,7
Maart 1988	31,1	23,9	19,5	13,1	7,1	5,3
Juni 1988	28,3	25,5	19,3	12,1	8,3	6,5
December 1988	28,9	24,8	20,6	10,5	9,0	6,2
DIMARSO						
September 1987	29,4	24,0	19,3	13,0	7,1	7,2
Oktober 1987 (1-13)	30,6	23,5	18,3	12,5	7,5	7,4
Oktober 1987 (21-29)	28,3	25,3	17,1	14,9	8,5	5,9
November 1987	30,4	25,5	17,1	13,3	8,4	5,3
December 1987 (4-8)	29,5	25,1	17,0	13,3	8,8	6,3
<i>Parlementsverkiezingen</i>	31,4	24,2	18,5	12,9	7,3	5,7
Januari 1988	29,4	24,6	20,1	13,3	7,8	4,8
Februari 1988	29,0	23,4	19,5	14,3	8,2	5,6
Maart 1988	28,5	24,4	19,8	13,7	7,9	5,7
April 1988	29,1	24,9	20,3	12,9	8,8	4,0
Mei 1988	29,3	25,8	19,7	12,4	8,4	4,4
Juni 1988	28,8	26,0	19,0	13,0	8,9	4,3
Juli 1988	27,7	27,0	19,5	13,4	8,2	4,2
Augustus 1988	28,9	27,5	20,8	11,2	7,9	3,7
September 1988	29,7	26,2	19,5	12,2	7,7	4,8
Oktober 1988	30,1	24,8	19,9	12,1	7,6	5,5
November 1988	29,7	25,1	18,3	12,8	8,4	5,7
December 1988	28,3	24,5	19,0	12,8	9,0	6,4

(2) De seizoensbarometer van september 1988 (Marketing Unit), is niet geregistreerd omwille van de gemeenteraadsverkiezingen.

GRAFIEK 1
Stemintenties in Vlaanderen
Opiniepeiling Marketing Unit

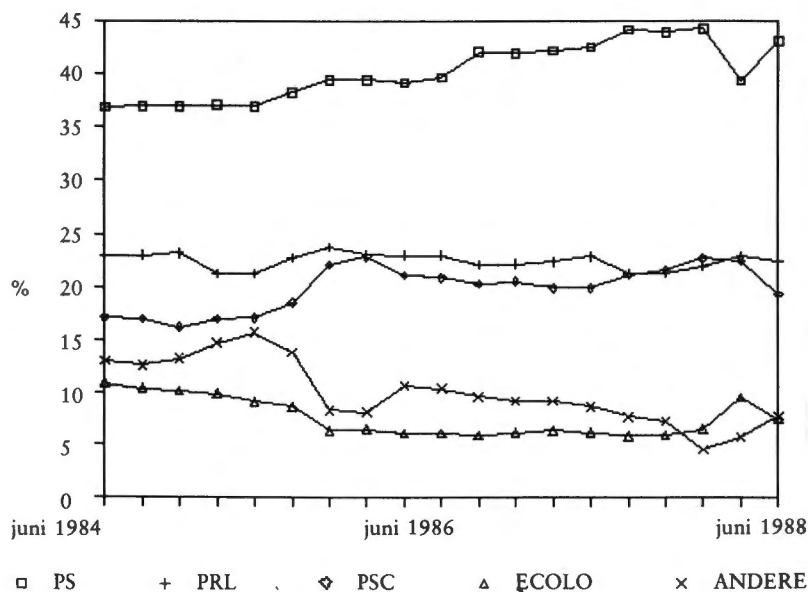
GRAFIEK 2
Stemintenties in Vlaanderen
Opiniepeiling Dimarso

b) Wallonië

Peilingen/Verkiezing	PS	PRL	PSC	Ecolo	Andere
MARKETING UNIT					
September 1987	42,5	22,9	19,9	6,1	8,6
Oktober 1987	44,2	21,3	21,1	5,8	7,6
November 1987	44,0	21,3	21,6	5,9	7,2
<i>Parlementsverkiezingen</i>	43,9	22,2	23,2	6,5	4,2
Maart 1988	44,3	22,0	22,7	6,4	4,5
Juni 1988	39,4	22,9	22,5	9,5	5,7
December 1988	43,1	22,5	19,3	7,4	7,7
DIMARSO					
September 1987	39,9	22,0	21,3	7,7	9,1
Oktober 1987 (1-13)	40,8	21,8	21,1	7,4	8,9
Oktober 1987 (21-29)	43,9	20,2	19,6	7,8	8,5
November 1987	43,2	19,4	21,6	7,1	8,7
December 1987 (4-8)	42,0	19,9	22,5	6,7	8,9
<i>Parlementsverkiezingen</i>	43,9	22,2	23,2	6,5	4,2
Januari 1988	44,2	22,8	23,0	5,8	4,2
Februari 1988	44,7	22,6	22,1	5,7	4,9
Maart 1988	44,1	22,0	21,6	6,6	5,7
April 1988	40,8	21,6	20,4	8,1	9,1
Mei 1988	38,7	22,3	20,1	9,9	9,0
Juni 1988	38,7	22,0	21,1	10,5	7,7
Juli 1988	37,4	22,0	22,4	10,9	7,3
Augustus 1988	38,3	23,2	21,4	10,3	6,8
September 1988	39,3	22,1	20,7	11,4	6,5
Oktober 1988	44,1	21,9	19,4	9,3	5,3
November 1988	43,9	22,6	19,7	9,1	4,7
December 1988	41,8	24,5	19,1	9,4	5,3

GRAFIEK 3
Stemintenties in Wallonië
Opiniepeiling Marketing Unit

c) Brussel

Peilingen/Verkiezing	CVP	PSC	SP	PS	PVV	PRL	VU	FDV	Ag. Ecol.	And.
MARKETING UNIT										
September 1987	12,0	6,9	9,1	12,5	9,6	19,9	7,7	4,8	4,9	12,6
Oktober 1987	11,9	7,2	9,3	13,2	9,7	20,1	8,0	4,8	4,9	10,9
November 1987	12,2	7,7	9,2	13,1	9,7	20,1	8,0	4,8	5,1	10,1
<i>Parlementsverkiezingen</i>	13,9	6,3	9,0	15,5	9,6	19,0	6,7	8,2	4,3	7,5
Maart 1988	13,1	6,6	8,7	15,9	9,5	18,7	6,5	8,5	5,0	7,5
Juni 1988	13,6	6,8	9,9	15,0	9,1	19,2	6,0	8,7	5,1	6,6
December 1988	13,6	6,8	9,6	16,1	9,0	18,6	6,0	8,6	5,9	5,8

Bron: - Dimarso, Maandelijke opiniepeiling naar de stemintenties.

Publikatie: *De Standaard*.

- Marketing Unit, De seizoensbarometer van de publieke opinie.

Publikatie: *La Libre Belgique*.

3.1.2. Populariteit van een aantal politici in België^{1,2,3}

	September 1987	November 1987	Maart 1988	Juni 1988
Martens	41	43	38	39
Tindemans	35	40	30	26
Van Miert	26	30	23	24
Eyskens	37	39	29	28
Verhofstadt	26	30	28	28
De Croo	26	28	23	18
Swaelen	17	20	13	12
Dehaene	16	18	23	20
Claes	22	21	28	27
Schiltz	18	20	16	17
Geens	23	25	18	17
Neyts	21	27	21	17
Gabriels	17	20	16	16

(1) Deze cijfers zijn het percentage respondenten dat een positief antwoord geeft op de vraag: "Kunt u van elk van de volgende personen zeggen of u al dan niet wenst dat zij een belangrijke politieke invloed uitoefenen tijdens de komende maanden?"

(2) In de opiniepeiling van december 1988 werd de populariteit van de politici in België niet meer apart vermeld.

(3) Het is eerder toevallig dat deze lijst enkel Vlaamse politici bevat. Dit heeft te maken met het feit dat deze politici relatief hoge scores behalen vergeleken met de franstaligen.

Bron: Marketing Unit, De seizoensbarometer van de publieke opinie.

Publikatie: *La Libre Belgique*.

3.1.3. Populariteit van de Eerste Minister^{1,2}

	September 1987	November 1987	Maart 1988	Juni 1988	December 1988
Rijk	41	43	38	39	(2)
Vlaanderen	52	55	50	51	48
Wallonië	26	28	21	21	20
Brussel	32	32	31	30	28

(1) Deze cijfers stellen het percentage respondenten voor dat wenst dat Martens tijdens de komende maanden een belangrijke politieke invloed uitoefent.

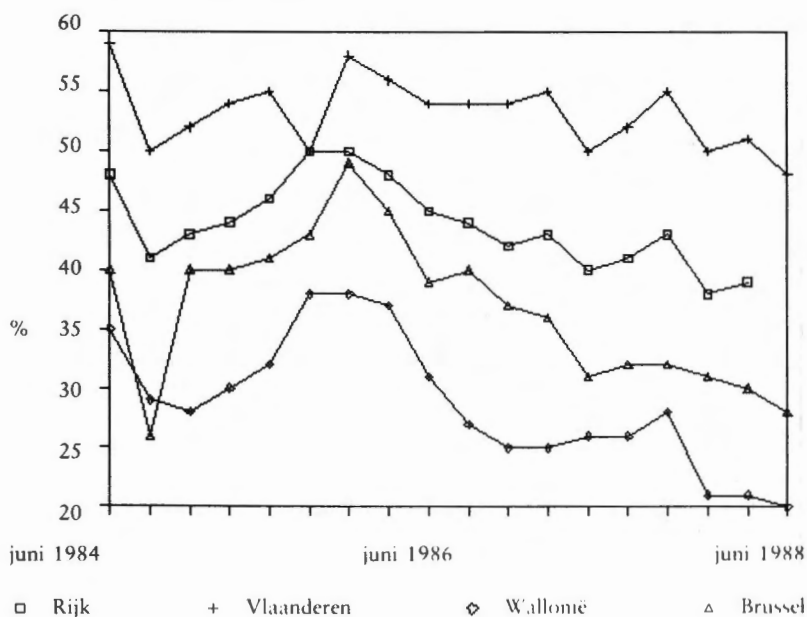
(2) In de opiniepeiling van december 1988 werd de populariteit van de politici in België niet meer apart vermeld.

Bron: Marketing Unit. De seizoensbarometer van de publieke opinie.

Publicatie: *La Libre Belgique*.

GRAFIEK 5

Populariteit van de Eerste Minister

3.2. Partijsteun : ledenaantallen

Zie : M. MAES, *De ledenaantallen van de politieke partijen in België, 1945-1987. Een documentaire studie.* Leuven, Afdeling Politologie, 1988, 172 blz.

Zie : M. VERMINCK, *Morphologie des partis politiques francophones de 1986 et 1987.* In : *Res Publica*, 1988, nr. 2-3, blz. 311-343.

M. VERMINCK, *Morfologie van de Vlaamse politieke partijen in 1987 en 1988.* In : *Res Publica*, 1989, nr. 3, blz. 385-440.

3.3. Protestgedrag : stakingen in 1988¹

	Aantal geschil- len	Aantal betrok- ken vestigingen	Werkstakers	Aantal verloren arbeidsdagen
Januari	6	7	20.395	106.527
Februari	6	6	1.915	4.969
Maart	4	6	2.453	4.011
April	7	7	2.590	8.478
Mei	12	12	900	6.909
Juni	8	8	3.853	26.828
Juli	1	1	26	2.032
Augustus	2	2	167	408
September	7	7	773	13.139
Oktober	6	6	2.739	4.328
November	3	3	412	769
December	1	1	106	1.757

(1) Gegevens over de periode maart-december 1986 en januari-december 1987 zijn niet beschikbaar.

Bron : NIS, *Statistisch Tijdschrift*.